

2 Pita

Pita-qa pepa qambo-menas

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pita gèmbo-menás, Klisten ezoqam ndigu tezø-peawám, ndigu manqei vinivinimba-te giyageapam.

Nqanek pepa mokho-te, Pita ndigu āv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu yà beto-feazoát. Zapa ndógo, khavozam nømendim ezoqam kopoáv, Klisten ezoqam tubam-qa zøgó. Ngínik khavozam nømendim ezoqam, matev soqøsoqa, mbomømboma mbo-akhayám. Neka ndigu ezoqa, āv gini-zømesím nqægo: Yesu nqawa gendó-qavanák. Yaq Pita ndigu Klisten ezoqam, guguna manqat zøkhofotáv, av nqægo: Ndigu Yesu mokho-te, føgøføgakh bewaniáp neka unimanqatin manqat, bazaføgakh-us bēgeawat.

¹ No Saemon Pitá, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé sasae ezoqám neka tegé u-aném. No zo-té qatø-peaomít, zo unimanqatin matev mbomambaqape kopo qazondapem, av ni qatindapem. Nqanek unimanqatin matev, nigi khandi etoam ezoqam neka Mbumbukiam Yesu Keliso-qa matev eqieieqi-qape mokho-té qazindapém.

² No āv qate-guligulím nqægo: Zo Mbumbukiam neka Yesu, nigi Evezøza, qazøte-zøtez, zo kuku matev neka sambi matev nøme mba zømbó-khouwév.

Ni Mbumbukiam gevevendam, ni bazaføgakh bizi-asøzú, Klisten matev-te

³ Teqa bazaføgakh kandambaqape-qa mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-te qandoway, Yesu ni ate ndægo, yage nonqo neka Mbumbukiam-qa poev gone nonqo, sègenimbu-etoám. Zapa ndøgo, ni mizi:nøtén ndego, ni teqa iz kandambaqape neka matev eqeieqei-qa mokho-te ginindu-akha.

⁴ Neka ta mokho-te ndøgo, ndego ni manqa mbusa ni-aumám. Manqa mbusa qaniqanimáv neka kandakandá. Ndego tenegó ndøgo: Zo manqei-qape-qa ngi:wat matev-te zøté-khokhóz, ndøgo ezøqam-qa poev matev soqøsoqa-te ndøndo-fakhate neka ezøqa ndøngiæzoat. Neka zo matev, áv tabezømbe:gó, av ekeza matev ndægo.

⁵ Yaq nakémbá, zo bazaføgakh ndø-asøzú neka zoqa unimanqatin matev-te, matev eqeieqei matanam mo:veém. Yaq zoqa matev eqeieqei matanam-te, nøtenat eqeieqei mo:veém.

⁶ Neka nøtenat eqeieqei-te, kha nøzøgim matev eqeieqei mo:veém. Neka kha eqeieqei nøzøgim matev-te, føgøføgakh waniap matev mo:veém. Neka føgøføgakh waniap matev-te, Mbumbukiam-qa poev matev paev mo:veém.

⁷ Neka Mbumbukiam-qa poev matev paev-te, Klisten zøfuap-te kuku matev mo:veém. Neka Klis-ten zøfuap-te kuku matev-te, ezøqa ewaqape-te kuku matev mo:veém.

⁸ Zo nqanek matev vinivinimba oskia tozogoat, neka ndøgo zoqa mokho-te vøkhouwewtēt, yaq zoqa zøtezat, nigì Evezøza Yesu Keliso-qa yaq-

te, ambá av nqægo, khokhō segegō, geté mokho mbófakhán.

⁹ Geté gekha ezoqām ndego, nqanek matev vinivinimba goneav tōgoat, ndego mokho qeiviáv. Ndego andé bōi waev mbain ezoqám, neka ndego manqa mate mōndømbøe-navøém, av nqægo, Mbumbukiam bugukhokhof manqa-zapazapa-te gesungutav.

¹⁰ Nófuap! Yaq nakémbá, zoqa Klisten matev-te, bazaføgakh nøme mba mo:-asazét, ndøgo Mbumbukiam gezøndo-akha neka vøveataz. Zo nqanek matev vinivinimba tozogoat, av qazømbe-manqatavun, zo unimanqatin-te, zó-o:azák.

¹¹ Yaq Mbumbukiam zo mboqog zømbó-mboqozó. Kandambá, tezømbo-mboqozo. Yaq zo kopømباقapé, nigí Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, Yesu Keliso, teqa megeat matev-te, zomø-óz, ma miavmiav ndo:kawaevat.

¹² Zo nqanek matev vinivinimba-qa yaq-te, møzøte-zøtéz, neka zo unimanqatin manqat-te, føgøføgakh zowaniáp, zo qazondapem. Geté no zo oskia nøzø-manqaté. Soqáin ndøgo, manqa mate tøzømbo-navøem.

¹³ No nqæmatavap, no zo matavap oskia tæzø-mboqogimat, no nqanek manqei-qape-te, ande palai khoev mokho-te nqatu:-yage, ndøgo eqeieqéí.

¹⁴ No møtenøtén, no nqanek palai khoev avønín nó-iváv, vøe-naním. Nigí Evezøza, Yesu Keliso, no āv tenømbe-veáz.

¹⁵ Yaq nakémbá, no bazaføgakh no-asazét. No tæqavan, zo nqanek manqat oskia mbomataváp.

Ni Mbumbukiam-qa Manqat, fəgəfəgəkh bizimbo-geawát

¹⁶ Ni zo qeizə-manqatam, nigi Evezəza Yesu Keliso bazafəgəkh-us tendoqavan, ni ambá av nqəgo, zo emanqa-emanqa nizə-gigimām, ndəgo ezoqam-qa matavap-te qando-fakhatam. Av taoká. Ni teqa bazafəgəkh-qape, nikeza bəí qatiqevím.

¹⁷ Ni məigəám, te namba, Mbumbukiam, nigi Tat, gembovizam neka iz kandambaqape vəmbə-etoam. Ta khəuwa-te ndəgo, Mbumbukiam Eqeiwat-Qape-te, manqat āv qande-fakhán nqəgo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te.”

¹⁸ Ni Yesu namba, ta olol-te qeitogoam, ma Mbumbukiam ge:goam, ni nqanek manqat, yan-te qandovis, nikeza geá qatiyogém.

¹⁹ Yaq nakəmbá, ni Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat, nəme mba nito-unimanqatinát. Até zó-a, zo tiqa manqat, eqeieqei ndəyogé. Zapa ndəgo, tiqa manqat, bəivun manqei-te, andé waev me me:khaév, atema vəmópavē, ta khəuwa-te ndəgo, Keliso tendoqavan, neka zoqa mbəni-te, ande pave ndukuam me vəzəmbé-sanqatāv.

²⁰ Geté zo vəzəstéz. Gekha manqāt ndəgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, teqa manqat mokho-te gipeaumam, ndigu ambá av nqəgo, ekeza matavap-te mbā ginə-peaumām. Av taoká.

²¹ Ta manqat ate ndəgo, ambá av nqəgo, tiqa poev-tē qando-fakhanām. Geté Mbumbukiam-

gé Nqova Mbomambaqape ndønøzøgimám, yaq ndigu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam.

2

Khokho nømendim ezoqam-qa yaq-te, ndigu ezoqa nøme ndingæzoat

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Izlael bawan mokho-te, khavozam manqa vevezam ezoqam ndøgoám. Yaq até zo mokho-té-a, khokho nømendim ezoqam ndøfakház, neka khonoam-te manqat vini vøndapāv. Geté manqat av nqægo, ezoqa géngiæzó. Nginik nømendim ezoqam, até tigi Evezøzá-ya, gó:naumát, ndego genqovotaz. Geté ta mokho-te ndøgo, ndigu ekeza kha géngiú. Nakhamas-té ginø-soqoéz.

² Ndigu mambe møqæ. Yaq ezoqa kopoáv, ekeza kha Klisten ezoqam ndi:vewe, tiqa matev mbópavát. Yaq ta zapaya ndøgo, ezoqa unimanqatin nakhoa géngenøitát.

³ Nginik khokho nømendim ezoqam, moni møqæ. Ndigu tiqa khavozam manqat mokho-te, ekeza matavap-te mba ndøndo-fakhate, zogi moni upøgim-qa ndøgoát. Geté Mbumbukiam, nupøkhan mba, é-møndæpøoá. Ndego ti-te yaq-fia ndøtá. Ndego géqaqavaták. Geté géngiæzó.

⁴ Até enzol ezoqám-a, ndigu Mbumbukiam-qa manqat giqavotøvem, ndego ambá av nqægo, sègezøtāk. Geté ndego gøinam manqei-té genø-nqagevém. Yaq ndøgo auli sén gini-møpøsap.

Bøivun-té. Neka manqa ovøyam khøuwa-qa mo:keogé.

⁵ Até ndigu ezoqám-a, nupøkhan mba giyagam, ndigu Mbumbukiam gisanqawam, ndigu sa takeáv, av gi:yagam, geté ndego khøuwat-qape ndonqonqotáv, ti-te. Yaq ezoqa eit-mba ndøkhandí:z. Noa-za mba ndøkhandí:z, ndego ezoqa gezø-akha, Mbumbukiam-te tiqambuz neka matev eqeieqei-te vóyagāt.

⁶ Até Sodom neka Gomolá-ya, ta taon kandakanda menas, Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa-qa yaq-fia ndótá, vøsonqotav, vøpakhak, ezoqam namba. Ndego tene-matanám ndógo: Ezoqa gé:zómás, gekha ezoqám ndigu, ndisanqawe, matev āv tözømbé-fakhán.

⁷ Lot-za mba ndøkhandí:z. Zapa ndógo, ndego ezoqam eqeieqei. Ndego mbøni mbonqosøgeapám, ndigu Mbumbukiam-qa manqat ginqagimam, neka mambe si vøzøwagam.

⁸ Ngenek ezoqam eqeieqei, khøuwa kopoav ti mokho-te geyagam, tiqa matev soqøsoqa vøqeivam-a, vø-ewagam, ndego andé enqoni me mbøevitám.

⁹ Nqanek matev vinivinimba, ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam ndego kopømbaqapé. Ezoqa ndaføya-ndaføya, ndipotonam, segé-khandí:z. Geté manqa-zapa-us ezoqam, ndego yaq-fia zøtaév. Ndego manqa ovøyam khøuwa kandambaqape nonqo zøgeawát.

¹⁰ Ezoqam ndigu, ekeza kha-qa poev soqøsoqa vinivinimba ndimbopaev neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndisanqawe, ndego yaq-fia nøme mba zømbótá.

Nginik khokho nømendim ezoqam, sapí neka ekeza kha mba ndø-eqawát. Ndigu até nqova iz kandakanda-té-a, møe mbaín, geté sègenzenzotatún.

¹¹ Geté até enzol ezoqám-a, oskiá ndøgo, tiqa bazaføgakh, ndigu khokho nømendim ezoqam-qa bazaføgakh uni ndæløvui, ndigu nqova vinivinimba-qa iziz ngenøgimáv, Evezøza-qa bugug-te.

¹² Nginik khokho nømendim ezoqam, andé søvakha gigiap me me:gó, søvakha gigiap ndigu, leg-te khøuwag nqazifeam, nqazi-zitøge. Ndigu mokho ndàpeáv. Ngenøgim manqat khokhó sege-manqatatún. Nginik ande søvakha gigiap khobokhobos me, gésoqoéz.

¹³ Ndigu ezoqa nøme, soqaqape-te ndi-abam, ndigu yaq-fia soqaqape āv tiníndapém. Khøuwa ate ndægo nqa-okho, ndigu lou loge si zøwág. Tiqa poev sa ndøgo. Até ndøgó-a, zo namba lou gi:logatun, ndigu matev soqøsoqa neka khavozam manqat zø-okhoatún. Ndigu zoqa Klisten bawan mokho-te, andé khavim me me:gíít.

¹⁴ Tiqa bøi, mambe møqæ sakheis-qa mba me:vawé. Tiqa manqa-zapazapa, sègezø-okhó. Neka ezoqa nøme ndigu, Klisten matev-te bazaføgakh mbain ndigu, ndigu manqa-zapa-te

ituza-qa ndøgó. Tiqa qovet matev, vaev mbaín. Mbumbukiam géngiæzó, ndigu.

¹⁵ Ndigu matev egeiegei, møndø-ivøvém, neka ande leg-te me vøe-ewaz. Ndigu Balam-qa me:qeivím, ndego Beol-ge yo. Até ndegó-a, manqa-zapa matanam mokho-te, moni qaqasam-qa mbogoám.

¹⁶ Geté Mbumbukiam gèmboponqóm, teqa manqa-zapa matanam zapaya. Tege donki, ezoqa manqat mbo-eín, ndego manqa vevezam ezoqam vøtokav. Zapa ndøgo, teqa matev mokho mbaín.

¹⁷ Nginik khokho nømendim ezoqam, andé kea kumbutap ibøkha-yav me me:gó. Neka ndigu andé khaiya ozoz me me:gó, khamøe tøkhamba, ndoqo-matavap, qæ ndølanqā, getē qæ mbaín. Mbumbukiam manqei møndøzømbo-mendeó. Ta manqei-qa bøvun, kandamba tantáv.

¹⁸ Ndigu manqat kandakanda, sège-manqaté. Geté ndøgo mokho mbaín. Ezoqa nøme ndigu, ndakin mba gikhokhoz, manqa-zapa matanam-te, av ezoqa nøme gi:goatun, ndigu nginik kha-qa poev soqøsoqa-te neka mambe matev-té ginø-ituzá.

¹⁹ Nginik khokho nømendim ezoqam, ezoqa manqa mbusa āv gizømbe-aumatún nqægo: Tiqa nømendim manqat, génqovotáz. Geté ndigu ekezan, tokøzát. Manqa-zapa ndønønøsám. Yaq ndøgo géngiæzó. Zapa ndøgo, gekha matēv ndøgo, ezoqa ndønøzøiwat, ndøgo génønøtám.

²⁰ Gekha ezoqām ndigu, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam Yesu Keliso gi:zøtez, neka

---

2:15 2:15 Num 22:7; Zud 11; Veve 2:14   **2:16 2:16** Num 22:28-35

2:17 2:17 Zud 12-13   **2:20 2:20** Met 12:45

manqei-qape matev v̄-iv̄v̄em, nd̄ogo ezoqa nd̄ongiāzoat, yaq vaev nqawa manqa-zapa-te tivesez, v̄ogut̄āz, yaq ti-te ndigu unimé:-soqá. Taqa soqain nd̄om̄ol̄ov̄ú, av bugukhokhof q̄ægoam, ndigu unimanqatinteav q̄agoam.

²¹ Ndigu nakhoa eqeieqei amba z̄øtezateav t̄ogonin, nd̄ogo ambá kop̄ombá ti-te. Geté ndakin ti-te ndigu, unimé:-soqá. Zapa nd̄ogo, nakhoa eqeieqei m̄ond̄æz̄ot̄éz. Geté zitá gini-wuóém, neka Mbumbukiam-qa guguna manqat, ezoqa ndigu gi:z̄omesimam, v̄-iv̄v̄em.

²² Tiqa matev até kopó, av manqat n̄ome, nqazi-manqate. “Gaço qometa tuqoza, nangó gun̄ologín,” neka “B̄osik ib̄okha-te tukhakuam, nango m̄ond̄-vesezin, qoq-pakha-te v̄m̄-
khakuamin.”

3

Keliso nqawa tendoqavan

¹ N̄ofuap mbom̄omboma! No ndakin zo-te pepa qat̄ondo-peaumam, ḡen̄-menás. Nqanek pepa menas mokho-te, no zo manqa matev eim-qa n̄oz̄ogoám. Zoqa matavap, ndaf̄oyamba-qape z̄ogoát,

² neka zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat bez̄omb̄ē-vesezu, av bugukhokhof gi:manqatam, neka guguna manqat nd̄ogo, nigi Evez̄za neka Khandi Etoam Ezoqam, tegi u-anim mokho-te, giz̄-etoam.

³ Bugukhokhof nqánek: Zo v̄øez̄ot̄éz. Vaev kh̄uwa-te, ezoqa n̄ome nd̄ofakház. Ndigu ekeza

poev matev soqøsoqa mba mbópavát. Neka zo otøota mé:zæbát.

⁴ Ndigu āv giní-manqatát nqægo, “Gê, ndego manqa mbusa geve, nqawa tendoqavan, gekham-tê gego? Nigi atanakha-za, gimbøe-kewagam, møndømu-pakhaéz. Geté matev ate nqægo, manqei-qape-te nqago, sège-okhó. Yaq manqei-qape ande vøengaz-a, yaq ndakin, matev-qase enendateáv.”

⁵ Mbumbukiam manqei-qape neka yan, nupøkhan mba, ekeza manqat ge:khakheinam, ndigu gèqavotám. Neka ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, manqei-qape ibøkha-tē qando-fakhān; Mbumbukiam ibøkhā gene-khakheinām,

⁶ yaq atē ibøkhā gene-ngiū, khøuwat-qape qafakhan.

⁷ Mbumbukiam yan neka manqei-qape, ndakin até ta manqat kopó genegeawát. Av tené-geatát, atema manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, gøinam vøengiū, neka ndigu vøngiæzō, ndigu ndisanqawe.

⁸ Nøfuap mbomømboma! Zo nqanek manqat bezømbo-nàvøém: Evezøza-qa bøi-te, khøuwa kopo andé viav wan taosen me:gó, neka viav wan taosen, andé khøuwa kopo me:gó.

⁹ Evezøza ambá av nqægo, yakha mbovaēv, ekeza manqa mbusa-qa yaq-te, nqawa tendoqavan, av ezoqa nøme ndi:matavap. Geté ndego zo me:gó. Ndego poeveáv, ezoqa kopo tesoqoev. Geté ezoqa ewaqape, te-té giabenø-qambúz.

Mbumbukiam yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak tekhakheinam

¹⁰ Geté Evezøza-qa Khøuwa, nakhamas-té qanógeáv. Andé aqonam ezoqám. Yaq yan sogó-navøém. Ndand tatas-qape-ús. Yaq gigiap vinivinimba, khaiya ova nqo:go, gøinám qané-lonqotám. Yaq manqei-qape neka gigiap ate nqægo, manqei-qape-te nqago, vónavøëm.

¹¹ Zo qazøte-zøtez, Mbumbukiam gigiap ate nqægo, av nqægo tengiu, yaq ge zó ndozomatavap, zo ndakin ande áv khazøté-yagāt? Zoqa yageap, ndaføyambá neka mbomambá sa begó, av Mbumbukiam ndømbøe-poev,

¹² zo nqanek Mbumbukiam-qa khøuwa ndøzømbøe-keoge. Av tøzøte-yagat, yaq ta khøuwa kopømbá, nakhamas-té qanófhán, ta khøuwa ndøgo, yan tølonqotam, vónavøëm, neka gigiap ate ndægo, yan-te nqo:go, kopømba ande av ndavand ndi:gu, vø-menegim.

¹³ Geté ni yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak zimbøe-keogé, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve. Ta manqei-te ndøgo, matev eqeieqei mba ndógoát.

Ni Keliso nqazimbøe-keoge, matev eqeieqei bizigu

¹⁴ Nøfuap mbomømboma! Yaq nakémbá, zo nqanek matev ndøzømbøe-keoge, tøfakhanam, zo bazaføgakh ndø-asáz: Zo ndaføyambá segegó neka manqa-zapa-yáv segeyagé neka Mbumbukiam namba, sambí bezøgó.

¹⁵ Zõté-matøvemēm! Nigi Evezøza khøuwa ndeføløsumit, ndego tenegó ndøgo: Ezoqa khandi mé:ndapém. Nigi Klisten nøfu mbomambaqape, Pol, ndego Mbumbukiam matavap loloakh gemo-etoam, taqa yaq-te, āv tezømbe-peawám.

¹⁶ Teqa pepa-te ate ndægo, Pol taqa yaq-te ge:peaumam, ndego manqat kopo me:peawám. Manqat nøme, ta pepa-te ndøgo, andé føgakhín. Yaq ezoqa nøme, ndigu Klisten matev-qa yaq-te mokho ndapeav ndigu neka tiqa unimanqatin matev føgakh mbain ndøgo, ndigu teqa manqat nøme, mokho soqain segemo-qambuanemín. Ndigu até Mbumbukiam-qa Manqat nøme-té-a, matev āv tinigoatún. Ndigu gésoqóéz, ta zapaya.

¹⁷ Geté zo, nøfuap mbomømboma, zo ndakin é-møzøtezøté. Yaq nakémbá, zo gò:feazoát. Soqain ndøgo, ndigu ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa gu-guna manqat paeveav ndigu, zo soqain-te ti-itub, yaq zo ndakin bazaføgakh ndozo-waniap, vozó-o:āz.

¹⁸ Yesu Keliso, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, ndego kuku kandambá, zo-te. Yaq zo teqa kuku matev mokho-te neka zoqa zøtezat-te, teqa yaq-te, sà tønne-fisumít.

Teqa iz bèto-egawát, ndakin nekā miavmiav.
Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

**Mbumbukiam-qa Mangat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni
dialect of the Kuni-Boazi language of Papua New
Guinea
Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Kuni-Boazi long Niugini**

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 4 Apr 2025

f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f